

A GYULAFEJÉRVÁRI BATHYÁNY-KÖNYVTÁR.

VARJÚ ELEMÉRTŐL.

(Harmadik közlemény, egy melléklettel és a szöveg közt egy hasonmással.)

1478. JANUENSIS, JACOBUS —. *Legendae Sanctorum Norimbergae, Antonius Koburger, 1478. 2°. (E₅. I. 3.)*

Szép példány, egykorú bronzveretes kötésben, a melyre később valaki (valószínűleg Henckel) lánczot veretett. Rubrikálva.

3. levelén, a felső szélén, *Liber ecclesie beati Jacobi in Leutzscha, legatus eidem per honorabilem dominum Benedictum de Leubitz arciuum baccalaureum quondam plebanum de Rosenauia, qui leporosus obiit anno domini 1502*. Henckel János kezéből:

Liber ecclesie beati Jacobi in Leutzscha legatus eidem per honorabilem dominum Benedictum de Leubitz arciuum baccalaureum quondam plebanum de Rosenauia qui leporosus obiit anno domini 1502

Henckel János bejegyzése.

A könyv végén: *Liber ecclesie sancti Jacobi in Leutzscha.*

A könyvhöz elől 2 papir, hátul 1 hártyalap van kötve. Ugy ezek, mint a borítólapok s a munka utolsó üres oldala a XV. sz. végéről való szép, sűrű írással vannak borítva. E lapok a *Lombardica*-ból hiányzó legendákat tartalmazzák, ily renddel:

(Legenda) Beati Gertrudis. De sancto Ladislao rege. De sancto Stephano rege. De sancto Emerico. De sancta Hedwige. De sancto Stanislao. De sancto Wenceslao. De sancta Prisca virgine. De sancto Thimotheo. De sancta Sophia. De sancta corona Domini circa invencionem sancte crucis. De sancta Apollonia. De sancta Regina. De Servacio episcopo.

Az előtábla belsején öreg emberre valló reszketős írással:

Liber proprius baccalaureij Benedicti de Leubicz. Cuius fiet oret deum pro eo, olim plebanus in Rosnobia. Ave.

Nem lehetetlen, hogy a legendák betüit egykoron ugyancsak a Leibiczi Benedek keze vetette papírra.

1479. ASTEXANUS DE AST. *Summa de casibus conscientiae. Coloniae, Henricus Quentell, 1479. Hain, 1895. (E₅. I. 8.)* Lánczos kötésben.

Végén: *Joannis Henckel.*

1479—1499. BALDUS DE UBALDIS DE PERUSIO. *Margarita. Venetiis, Bernardinus de Vitalibus, 1494. Hain, 2343.*

Hozzáköteve: DYNI DE MUCELLO Lectura de regulis iuris. Venetiis, Philippus Pincius, 1505.

FREDERICUS PETRUCIUS DE SENIS. Disputationes. Romae. Georgius Laur, 1479. Hain, 12843.

PETRUS ANDREAS GAMMARUS DE CASALI. Tractatus in materiam extensionum. Bononiae, Benedictus Hectoris, 1509.

RAYNALDUS DE NOVIMAGIO. Joannina. Papiiae, Jacobus de Burgofranco, 1507. (G₅. I. 8.)

Mindezek együtt egy nagy ívrétű, félbőrös deszkakötésben, lánczczal. (Henckel János rendes kötése.)

Az első munka második lapján. felül: *Is liber comparatus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem, florenis duobus anno domini 1509.*

1480 körül. GRITSCH JOHANNES —. Quadragesimale. Hely és év nélkül. Hain, 8062 (?) (C₅. I. 3.)

Benne: *Liber magistri Casparis Polirer.*

1481. AENEAS SYLVIUS. Epistolae familiares. Norimbergae, Antonius Koburger, 1481. Hain, 151. (E₅. III. 7.)

Táblája belső oldalán XV. századi írással: *Liber Martini prepositi de Hajj.*

Az első oldalon: *Emptus Claudiopoli Martij 4°. 1655. pret. 40 ob(ulos).* Valószínűleg ennek a vevőnek nevét találjuk a 71^a lapon: *Ex libris Nicolai Varadj de Kolosvár.*

1481. CALDRINUS JOHANNES —. Auctoritates Bibliae. Spiraе, Petrus Trach, 1481. Hain, 4247.

Hozzáköteve: Libellus dans modum legendi abbreviaturas in utroque iure. Ugyanott, de év nélkül. Hain, 11482. (G₅. II. 20.)

Ezen bejegyzéssel: *Liber magistri Casparis Polirer.*

1481. GREGORIUS IX. PAPA. Decretalium libri V. Venetiis, Johannes de Colonia et Nicolaus Jensson, 1481. Hain, 8011. (B₅. I. 2.)

Igen szépen miniált példány. Minden fejezet élén pompás, finom festésű képecskékkel. Az elsőn 'EF monogramm. A képek valamely dél-német művész kezére vallanak, bár nincs kizárva a lehetősége, hogy a Szepességén készültek.

1481. és 1484. LOMBARDUS, PETRUS —. Sententiae. Norimbergae, Antonius Koburger, 1481.

Hozzáköteve: ROLEWINCK. Fasciculus temporum. Venetiis, Erhardus Ratdolt, 1484. Hain, 10188. (E₅. III. 10.)

Előlapján: *Hospitalis.* (T. i. Leutschoviensis).

1482. ALES, ALEXANDER DE —. Summa universae philosophiae. Norimbergae, Antonius Koburger, 1482. Hain, 643. (C₅. I. 6—9.)

Négy nagy ivrétű kötet, Henckel-féle lánczos kötésekben.

Az első kötet 14^a lapján, a kezdőbetűnek hagyott üres helyre írva ez áll:

Ista prima pars Alexandri empta est per me Joannem Henckel plebanum Leutzschouiensem Anno Domini 1516 Bude florenis VI. una cum reliquis.

Hasonló bejegyzés van (az ár elhagyásával) a többi kötetekben is.

1482. GREGORII DECRETALES ET CLEMENTINAE. Basileae, Michael Wenzler, 1482. Hain, 8012. (B₅. I. 3.)

Az első oldal alsó széle díszes kerettel van ellátva. Középen, felül, vörössel:

Ego Matheus Waloch plebanus | in monte sancti Georgii emi hos | duos libros Decretalium videlicet | et Decretum pro IV florenis in auro. 1513. A felső jobb sarokban: *Fraternitatis 24 plebanorum.*

A rubrikálás csak az első négy levélben tart, azután a könyv teljesen tisztá. A nagyon erős (sötét) kármin, melylyel Walócz a fennebbieket írta, a kezdőbetűkön is látható. Bizonyos, hogy ezeket is ő kezdte írni s tőle való a nagy kezdőbetű pasztózus festése is, melynek aránya hamis lévén, már teljesen oxidálódott.

1482. PTOLOMEAUS. Cosmographia. Ulmae, Leonardus Hol, 1482. Hain, 13539. (B₅. I. 5.)

Fametszetű kezdőbetűi és térképei egykoruan csinosan ki vannak szinezve.

1482. TUCHER, HANS —. Kreuzfahrt nach dem heiligen Lande. Augspurg, Hanns Bämmler, 1482. Hain, 8753. (B₅. V. 11.)

1482 és 1483. EXPOSITIO OFFICII MISSAE totiusque canonis. Reutlingen, Johannes Ottmar, 1483. Hain, 6810.

Hozzákötvé: ROLEWINK, WERNERUS —. Fasciculus temporum. Memmingae, Albertus Kunne de Duderstat, 1482. Hain, 6931. (D₅. IV. 4.)

Lánczos, csinosan préselt deszkás bőrkötésben.

Az első tábla belsején:

Dominus Sigismundus Senfftlebenn de Podoljino | baccalarius Wijennensis, altaris sancte | Barbere virginis Leutschovie in capella sancti Georgii | fuit presens liber, quem legavit ecclesie sancti Jacobi, ut omnes volentes proficere, in illo legere possint, et ut ibi maneat. Orateque | humili prece legentes in eo, pro anima eius | dominum Ihesum Christum orare dignentur dicentes | Requiescat in pace amen. Obiit autem anno | Domini 1513 in vigilia sancti Briccii.

A címlapon: *Ecclesie sancti Jacobi.*

1483. AURELIUS, SANCTUS AUGUSTINUS —. Psalmorum explanatio. Venetiis, Bernardinus Benalius, 1483. Hain, 1973. (E₅. II. 6.)

Előlapján egykoru írással (később áthúzgálva): *Iste liber est magistri Casparis Polirer.*

Az első levélen a XV. sz. legvégéről való rendetlen írással: *Ecclesie Lewthschewiensis per magistrum venerabilem Casparum Polirer legatum.*

1483. BELLOVACENSIS, VINCENTIUS —. *Speculum Historiale. Norimbergae, Antonius Koburger. 1483. Igen nagy ivrét. (A₅. I. 1.)*

Egy szép festett kezdőbetűvel, díszes egykorú bőrkötésben. Benne: *Liber magistri Casparis Polirer.*

1483. BIBLIA Deutsch. Norimbergae. Anton Koburger, 1483. Hain, 3087. (C₅. II. 3.)

1483. CONCILIUM zu Costnitz. Augspurg. Antonius Sorg, 1483. Hain, 5610. (B₅. V. 8.)

Nem szép példány; címlapja hiányzik.

1483. EUSEBIUS. *Hystori von dem grossen Alexander. Augspurg. Anton Sorg, 1483. Hain, 789. (B₅. V. 6.)*

1483. HIERONYMUS, BEATUS — episcopus Stridonensis. *Vitae sanctorum patrum. (Argentorati), 1483. Hain, 8597. (D₅. IV. 9.)*

Előlapján XV. századi kézzel írva: *24 Regalium.*¹ Utána valamivel későbbi írással: *L(iber) ccclesie Leutscho(viensis).*

1483. HOLKOT, ROBERTUS —. *Postillae super sapientia Salomonis. Spirae, Petrus Drach, 1483. Hain, 8757. (C₅. IV. 13.)*

Benne: *Liber magistri Casparis Polirer.*

1484. BERNARDUS PARMENSIS. *Casus longi super decretales. Argentinae. 1484. A nyomdász neve nélkül. Hain, 2932. (G₅. II. 11.)*

Czímlapján a XV. század végéről való írással: *Hospitalis.*

1484. HOMEROS. *Opera Graece. Florentiae, Demetrius Mediolanensis Cretensis, 1488. Hain, 8772. (Y₄. II. 13.)*

A példány *Celtes Konrád*é volt, benne van a hírneves költő kéziratosa könyvjelzője.

1485. ANTONINUS archiepiscopus Florentinus. *Summae theologicae pars III. Venetiis, 1485. Nyomdász neve nélkül. Hain, 1257. (D₅. II. 13.)*

Czímlapján alul XV. századi írással: *Liber domus sancte Trinitatis ordinis Carthusiensium prope Brunnam.*²

A felső lapszélen: *Liber Beatae Mariae Virginis Annuntiatæ in Száárhegy die 16. August: 1649. Frater Bartholomeus Kolosuarj. D. N. VIII.—9.*

¹ A huszonnégyszepesi plébános társulata.

² Hasonló bejegyzéssel van mintegy 10 kötet a könyvtárban.

Lejebb a XVIII. sz. elejére való írással: *Inscriptus missioni Coronensis S. J.*

1485. DURANTI, GUILLELMUS — *Rationale divinorum officiorum*. Venetiis, Erhardus Ratdolt. 1485. Hain. 6490. (Z₄. III. 3.)

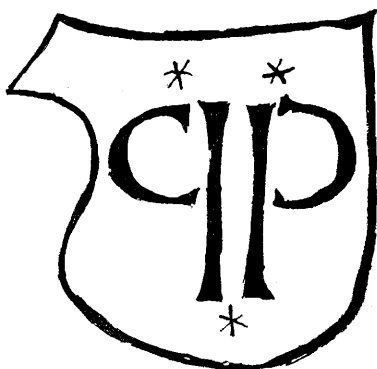
Első oldalán: *Liber magistri Pangratij Borbeck, 1492.*

1485. GRATIANUS. *Decretum cum apparatu*. Venetiis, Baptista de Tortis, 1485. Hain, 7902. (E₅. I. 1^b.)

Igen szépen olasz ízlésben rubrikált őnyomatvány, egy pompás festett kezdőbetűvel. Első lapján:

Inscriptus Catalogo Librorum Residentiae Albae-Carolinensis Societatis JESU. Anno 1724.

Con. Cel. pro. poete sum

Κωνσταντίνος

Φραγκομαν

Celtes Konrád kéziratós könyvjelzője.

1485. PAPIAS. *Vocabularium*. Venetiis, Andreas de Bonetis de Papia, 1485. Hain, 12379. (A₅. III. 4.)

A könyv 1° oldalán felül: *Conradi Celtis sum*. A lap közepén Celtes tollal rajzolt könyvjelző-czímere.

1485—1498. ARISTOTELES *Opera Graece*. Venetiis, Aldus Manucius, 1485—1498. Hain, 1657.

Öt ivretű kötet. Első és egyetlen XV. századi kiadás, az Aldus nyomdájának legszebb és legnevezetesebb terméke.

1486. COMESTOR PETRUS — *Scholastica historia*. Basileae, (Michael Wensler), 1486. Hain, 5535. (G₅. II. 12.)

Czimlapján közel egykorú írással: *Ecclesie Sancti Jacobi in Leuthscha*. Ebbe írva más kézzel: *Hospitalis*.

1486. ROLEWINCK WERNERUS — Fasciculus temporum. Venetiis, Erhardus Ratdolt, (év nélkül) Hain, 6916. Hozzákötvé: BERGOMENSIS PHILIPPUS. Supplementum chronicarum. Venetiis. Bernardinus de Benaliis, 1486. Hain, 2807. (E₅. III. 9.)

Az első tábla belső oldalán:

Presentem librum inspecturi sciant hunc fuisse quondam | domini Sigismundi prespiterii cognomine Sanfftleben | baccalarii Wijennensis altaris sancte Barbare | Leutschovie in capella sancti Georgii martiris, qui hunc ipsum | librum omnibus cupientibus ac scripturarum scientiarum amantibus | impartiri voluit, ideo eundem eclesie sancti Jacobi legavit | ut ibidem maneat nec per quempiam ab ea ammoveatur. Petit quoque ut legentes in illo, pro salute anime sue | dominum orare velint, dicendo Requiescat in pace Amen. | Obiit autem anno domini millesimo quingentesimo | decimo tercio in vigilia sancti Briccii confessoris.

Előlapján: *Anno 1697 | legit me | Matthaeus Balassi | qui obiit die 28. | Novembris.*

1486—87. ANTONIUS ARCHIEPISCOPUS FLORENTINUS. Summae theologiae partes IV. Norimbergae. Antonius Koburger, 1486—87. (A. II. rész hiányzik.) Hain, 1246. (G₅. I, 1—3.)

Minden kötetben a XV. sz. végéről való írással: *Liber magistri Casparis Polirer*.

1487. BIBLIA DEUTSCH. Augspurg, Hans Schoensperger, 1487. Hain, 3139. (C₅. IV. 14.)

1487. MEFFRETH. Sermones. Basileae, Nicolaus Kessler, 1487. Hain, 11005. (G₅. II. 6.)

Czimlapján szép nagy góthbetűkkel, de vastagon tintával kitörülve:

Liber domini Thomae de Monte Sancti Georgii in villa | Bathizy p(arochi?) anno domini 1525.

Szepes-Szombati Tamás batizi plebánosnak a budapesti egyetemi könyvtárban is van egy kódexe, a melyet Aranyasi Gellértfi János másolt Csütörtökhelyen 1462—73 között.

1488. ANTONIUS archiepiscopus Florentinus. Summae theologiae partes IV. Spirae, Petrus Trach, 1488. Hain, 1247. (F₅. II. 6—8.)

Három rész; a negyedik hiányzik. Szépen préselt lánczos kötetekben, a melyeken az első tábla címei arannyal vannak nyomva. Valószínűleg hazai munka.

Az első rész előlevelén *Ecclesię Sancti Jacobi*. Utána *M. W.* betűk. Ezek alatt ezen bejegyzés:

Ego Matheus Waloch plebanus Lewbicensis lego et dono has quattuor Anthonini partes pro salute anime Ecclesie sancti Jacobi in Leutschau Orate pro eo. : 1517 :

1488. CLAVASIO, ANGELUS DE —. Summa angelica de casibus conscientiae. Norimbergae, Antonius Koberger, 1488. Hain, 5385. (G₅. II. 8.)

Rubrikálva; egy aranyos kezdőbetűvel. Az első oldal felső margóján: *Is liber fuit ab antiquo ecclesie sancti Jacobi Leutzschouie.* (Henckel János írása.)

*Ego Matheus Waloch plebanus
Lewbicensis lego et dono has
quattuor Anthonini ptes
pro salute anime Ecclesie
scti Jacobi in Leutschau
Orate pro eo
c:15 14:7*

Walócz Máté bejegyzése.

1489. ARISTOTELES. Opera Latine, cum commentariis Averrois. Venetiis, Bernardinus de Tridino, 1489. Hain, 1661. (F₅. I. 13.)

Első oldalán a XV. sz. végéről való bejegyzés: *Liber hic pertinet ad templum in Leutschouia.*

1489. BELLENCINIS, BARTHOLOMEUS DE —. Tractatus de charitativo subsidio et decima beneficiorum. Mutinae, Antonius Mischominus, 1489. Hain, 2761. (G₅. II. 16.)

Szép, egykorú aranyval préselt, deszkás bőrkötésben, a melyre lánczhorog van később verve. Ezt, úgy látszik, Henckel János tetette rá.

Első levelének felső szélén: *Johannis Henckel plebani Leutschouiensis.*

1490. SANCTO GEORGIO, JOHANNES ANTONIUS DE —. Lectura super quarto libro decretalium. Mediolani, Antonius de Carchano, 1490. Hain, 7587. (H₅. I. 5.)

Lánczos, félbőrös deszkakötésben.

A második lap felső szélén: *Is liber donatus est mihi Joanni Henckel archidiacono et canonico Waradiensi per Leonardum Alantsee | bibliopolam Viennensem. Anno domini 1511.*

A kötet végén: *Joannis Henckel.*

1490 és 1491. PANORMITANUS, NICOLAUS —. Consilia. Venetiis, Philippus Pincius, (1490 körül). Hozzákötve ugyanazon munka, Venetiis, Jacobus de Paganinis; 1491. Hain, 12353 (?) Hozzákötve: FRANCISCUS DE ZABARELLIS. Consilia, responsiones et allegationes. Pisciae, Bastianus et Raphael de Orlandis, 1490. Hain, 16258. (G₅. I. 14.)

Lánczos deszkakötésben. Elején és végén: *Joannis Henckel.*

1491. BONAVENTURA, SANCTUS —. Perlustratio in libros IV. Sententiarum. (Nurembergae, Antonius Koberger, 1491.) Csak a Pars III. et IV. Hain, 3540. (G₅. II. 3. és 4.)

Lánczos kötésben. Mindkét kötet elején: *Joannis Henckel plebani Leutschoviensis.*

1492. AMBROSIUS, SANCTUS —. Opera. Basileae, Johannes Amorbach, 1492. Hain, 896. (F₅. II. 3—5.)

Három kötet. Egykorú bőrös deszkakötések, későbbi. kétségtelenül Henckel által ráalkalmaztatott lánczhoroggal.

Mindenik kötet címlapján ezen bejegyzéssel:

Felül, XV. sz. írással: *Liber Magistri Casp(aris) Polirer* (ehez folytatólag hozzáadva, Henckel írásával): *capellani Leutzschouiensis, viri et literati et magni | predicatoris assignatus in hunc locum per dominum Melchiorem Polirer ita, ut si filius suus Ladislaus eo uti | velit, possit quandocumque.*

1492. PRISCIANUS, GRAMMATICUS. — Opera. Venetiis, Philippus Pincius Mantuanus, 1492. Hain, 13362. (C₅. III. 2.)

Egykorú bőrös deszkakötés. Előlapján vörössel, nagy gótbetűkkel: *Joannis Heckel sum De Lewchouia.*

Alatta apróbb feketével: *Hic liber est Johannis Henckel de Lewchonia comparatus Cracouie. 1498.*

Ez alatt feketével, a felsőbb felíráshoz hasonlóan: *Nichil est ab omni | parte beatum.*

A kötet tele van Henckel jegyzeteivel. Végéhez csatolva 2 levélnyi kéziratot földrajzi tárgyú kivonat Dionysius Tessalonensisből.

1492—1493. BARTOLUS DE SAXOFERRATO. Lectura super I. et II. parte Codicis, Pars I. Venetiis, Andreas de Thoresanis de

Asula, 1492. — Pars II. Venetiis, Bernardinus Stagninus de Tridino, 1492. Hain, 2549. (F₅. I. 10.)

Második levelének felső szélén: *Joannis Henckel archidiaconi de Bekes, canonici Waradiensis.*

BARTOLUS DE SF. Lectura super I. et II. parte Digesti veteris. Venetiis, Andreas Toresanis de Asula, 1492. Hain, 2577. (F₅. I. 6.)

Második levelének élén: *Hec septem volumina Bartholi anno 1510 redeunte me Joanne Henckel ex Bononia per reverendissimum dominum Sigismundum Tursonem episcopum Waradiensem in absentia librorum meorum donata sunt. Joannis Henckel archidiaconi de Bekes canonici Waradiensis.*

BARTHOLUS DE SF. Lectura super secunda parte Digesti veteris. Venetiis, Bernardus Stagninus de Tridino, 1492. Hain, 2587. (F₅. I. 7.)

Ugyanazon bejegyzéssel mint az F₅. I. 10. számú kötet.

BARTOLUS DE SF. Lectura super I. parte Infortiati. Venetiis, B. Stagninus, 1492. Hain, 2600. (F₅. I. 4.)

Mint az előző.

BARTOLUS DE SF. Lectura super secunda parte Infortiati. Venetiis, Andreas de Toresanis de Asula, 1492. Hain, 2604. (I₅. I. 5.)

Második levelén: *Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis.*

BARTOLUS DE SF. Lectura super secunda parte Digesti. Venetiis, Bernardus Stagninus de Tridino, 1493. Hain, 2612. (F₅. I. 9.)

Mint az előbbi.

BARTOLUS DE SF. Lectura super I. parte Digesti novi. Venetiis, Andreas de Toresanis de Asula, 1493. Hain, 2616. (F₅. I. 8.)

Mint az előbbi.

Mind a hét kötet hasonló félbőrös deszkakötésekben, lánczokkal. Valószínűleg Henckel kötése.

1493. SCHEDEL, HARTMANN — Liber Chronicarum. Nurembergae, Antonius Koburger, 1493. Hain, 14508.

1494. BORBELLUS, NICOLAUS — Summulae philosophiae rationalis, seu logica. Basileae, Michael Furtter, 1494. Hain, 12044. (E₅. IV. 3.)

Czimplapján XV. századi írással, nagy vastag gótbetűkkel:

**Martini epperiensis sum.
Fih bricht m̄n her̄.**

1494. JUSTINIANUS IMPERATOR. Institutiones. Venetiis, 1494. Copinger, 3402.

Második lapján: *Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis.*

1494. PEROTTUS, NICOLAUS —. Cornuncopiae opus. Venetiis, Philippus de Pinzis, 1494. Hain, 12702. (Y₄. III. 1.)

Végén ezen XV. századi bejegyzés: *Iste liber est monasterii Sancte Dorothee Virginis in Vienna.*

1495. INNOCENTIUS PAPA IV. Apparatus super Decretales. Venetiis, Bernardus Stagninus de Tridino, 1495. Hain, 9194. Hozzáköteve: ANTONII DE BURGOS alias de Salamanca. Aurea lectura super titulo de emptio et venditio. Venetiis, Gregorius de Gregoriis, 1507. (E₅. I. 1.)

Az első munka második levelének élén: *Is liber comparatus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem Padue | anno Domini 1508 floreno uno marcellis quattuor.*

1495. THEOCRITI ET HESIODI Opera Graece. Venetiis, Aldus Manutius, 1495. Hain, 15477. (C₅. III. 9.)

Egykorú kötésben.

Az első lapon *Celtes Konrád* sajátkezűleg írott és rajzolt könyvjelzője látható. A kötet előtti három levélben s az első borító-lapon apró, sűrű írással latin költemények: *Pio pontefico Nicolaus de Valle, Hesiodi poete erga kathamaereis opera et dies georgicon liber per Nicolaum de Valle e greco conversus.* A kötet végén *Celtes*-nek sajátkezűleg írt fordításai görögből latinra 2 levélen.

1496. FERRARIIS, JOANNES PETRUS DE —. Practica nova iudicialis. Venetiis, Paganinus de Paganinis, 1496. 2-r. Hainnál és Copingernél nem található. (A₅. I. 8.)

Lánczos kötésben.

A második lap felső szélén: *Is liber comparatus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem Venetii (igy!) florenis duobus. Anno 1509.*

1496. JUSTINIANUS IMPERATOR. Codex. Venetiis, Baptista de Tortis, 1496. Hain, 9619. (F₅. I. 3.)

Második lapján, fölül: *Joannis Henckel archidiaconi et canonici Varadiensis.*

1496. SABUNDE, RAYMUNDUS DE — Theologia naturalis sive liber creaturarum. Argentinae, Martinus Flach, 1496. Hain, 14069. (D₅. VI. 13.)

Czimlapján veres krétával egykorúan írt bejegyzés: *Ad hospitalem leporosorum Sancte Elisabeth Lewtschoue.* A második levélen a XVI. sz. elejéről: *Liber ecclesie Sancti Jacobi in Lewtscha.*

1496. TURRECREMATA, JOHANNES DE — Summae de ecclesia domini. Lugduni, Johannes Treschsel, 1496. Hain, 15732.

Félbőrös deszkakötés lánczczal. Czimlapján: *Iste liber emptus est per me Joannem Henckel plebanum Leutzschouiensem anno dni 15 16 Bude denariis centum.*

1496—1508. INFORTIATI DE TORTIS. Venetiis, Baptista de Tortis, 1496. Hain, 9575. (H₅. I. 10.)

DIGESTUM NOVUM DE TORTIS. Ugyanott, 1501. (H₅. I. 11.)

DIGESTUM VETUS DE TORTIS. Ugyanott, 1502. (H₅. I. 9.)

DECRETALES cum summariis suis. Ugyanott, 1504.

DECRETALES, Clementinae, Constitutiones Johannis XII. et Extravagantes. Ugyanott, 1505. (H₅. I. 1.)

Öt nagy ivrétű kötet, eredeti velencei félbőrös deszkakötésekben.

Valamennyinek elején ezen bejegyzés: *Joannis Henckel archidiaconi et canonici Waradiensis.*

A 3-ik darab 2^a lapján még ez áll: *Isti quinque libri totius Juris civilis empti sunt per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem, Padue, anno domini 1508. florenis viij.*

1497. CASSIANUS JOHANNES. De institutis coenobiorum. Basileae, Johannes Amerbach, 1497. Hain, 4564. (E₅. IV. 9.)

Egyszerű, de csinos munkája borjúbőrös deszkakötésben. Czimlapján rubrum:

1511. *Sum Laurentij Hylbrandi de Wogendros- sel pro 1 flo(reno).*

A wagenrüsseli (ma Merény) származásu Hylbrand Lőrincz körülbelül 1519-től 1548 júniusában bekövetkezett haláláig iglói lelkész volt. A könyvén feljegyzett 1511-ik évben Krakóban tanult s nagyon valószínű, hogy a *Cassianust* ott vásárolta. Szép könyvtára lehetett; belőle az iglói római katolikus templomban ma is 18 kötet 1487—1538 közt készült nyomtatványt őriznek. A könyvek cízeit s a bennük található nevezetesebb bejegyzéseket kiadta *Hradszky József* A XXIV. királyi plébános testvérülete című művében. Nevezetesek Hylbrand bejegyzései, főleg, a középkori könyvkereskedés és a könyvárak szempontjából.

1497. OVIDIUS, PUBLIUS — NASO. Opera. Venetiis, Bernardinus Benalius, év nélkül, 1500 körül. Hain, 12155.

Hozzáköteve: OVIDIUS. Opera. Venetiis, Joh. Tacuinus de Tridino, 1497. Hain, 12247. (A₅. II. 6.)

Az első darab czimlapján: *L(iber) Ph(ilipp)i Tanntzer. Emptus XII. f(lorenis) VIII d(enariis) mense decembri anno 1497.*

Lejebb egy tintával rajzolt czimer: köríves paizsban paizsfő, benne tojásdad, felismerhetetlen alak, a melynek szára az alsó mezőbe is átnyúlik. Alul három (2, 1) kagyló. Ez alatt: *15 M 26 | Irrecuperabilium summa foelicitas est oblivio. W. Swartz.* Lejebb: *15—27 | Aspectu Nascitur Amor. | H. Tanntzer.*

1498. ARISTOPHANES. Comoediae IX Graece. Venetiis, apud Aldum, 1498. Hain: 1656. (Egyetlen XV. századi kiadás).

A gyönyörű példány minden oldala finoman vont kettős vonal-kerettel van ellátva. Egykor a hírneves könyvgyűjtő és jogtudós *Carpzov Frigyes Benedek* (1682.) könyvtárában volt.

1498. CORSETTUS, ANTONIUS. — Repertorium in opera Nicolai Panormitani. Venetiis, Baptista de Tortis 1498. Hain, 5772. (F₅. I. 12.)

A második levél élén: *Hic liber emptus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem anno 1509. Padue flor. uno in auro preter ligaturam etc.*

1499. CRONICA van der heiligen Stat van Coellen. Coloniae, Joh. Koelhoff, 1499. Hain, 4989. (Z₄. II. 3.)

Végén a XVI. sz. elejéről származó. Köln város történetére nagy érdekű német jegyzetek vannak.

1499. MISSALE WRATISLAVIENSE. Moguntiae, Petrus Schoeffer, 1499. Hain, 11437. (G₅. I. 11.)

Gyönyörű nyomtatvány, végig igen nagy, rideg gót tipussal nyomva. Egykorú rézveretes kötésben.

1500. BONAVENTURA, SANCTUS. Tabula super libros sententiarum. Nurembergae, Antonius Koberger, 1500. Hain, 3543. (G₅. II. 5.)

Lánczos kötésben.

Első lapján: *Joannis Henckel | plebani Leutschoviensis.*

1500 és 1503. PONTANUS LUDOVICUS. — Consilia et allegationes. Venetiis, Bonetus Locatellus, 1500. Hain: 13278. Hozzákölte: PETRUCIUS, FRIDRICUS —. Consilia et quaestiones. Papiae, Andreas de Boschis, 1503. (K₅. I. 1.)

Nagyváradi lánczos kötésben, amely az 1510-ből való *Aretio: Lectura Super Institutionum Libri IV.* (K₅. I. 2.) kötésével teljesen azonos.

A 2^a l. felső szélén: *Is liber donatus est mihi Joanni Henckel archidiacono et canonico Waradiensi ab reverendissimo Domino Sigismundo episcopo.*

XV. század. EXPOSITIO compendiosa et familiaris sensus literalem et mysticam complectens libri psalmodum.

Végül csonka goth nyomású, ivrétű kötet a XV. sz. végéről. Egykorú bőrrel bevont deszkakötésben.

Az első tábla belsején a Hiszekegy magyarul, a XVI. század közepéről való írással.

A cím lap felső szélén: *Liber iste emptus est per me Johannem de Bathya necnon plebanum | de Nemethy D(enariis) XXV. Gregorio discipulo sou Mohajensi. | Anno Domini. 1. 5. 20. 8. (1528).*

Alább a XVI. század derekáról való írással: *Georgij Chochull Cassoviae emptus.*

XV. század. GABRIELIS sermones de festivitatibus. Hely és év nélkül. 4°.

A XVI. sz. elejéről való ezen bejegyzéssel: *Iste liber est*

monasterii sancte Dorothee Virginis | et martiris ordinis canonicorum regularium in Vienna.

XV. század. HERODOTUS HALICARNASSEUS. *Historiae.* Hely és év nélkül. Szép olasz nyomtatás. (Z₄. III. 14.)

Végén: *M(agistri) Briccii de Cilia.*

XV. század. HIERONYMUS, BEATUS — *Vitae patrum sanctorum.* Vlmae, Johannes Zainer, (1480—90 között). Hain, 8594. (D₅. IV. 7.)

Erős lócsei bőrkötés, lánczhoroggal.

A 11^a lapon a felső szélén (Henckel írása): *Iste liber legatus est Ecclesie sancti Jacobi in Leutzscha per dominum Valentinum de Bartpha baccalaureum custodem et canonicum Scepusiensem. Anno domini 15 17.* Végén ugyanazon írással: *Liber ecclesie sancti Jacobi in Leutzscha.*

XV. század. MISSALE.

A nyomtatás nem ad felvilágosítást arról, mely egyház számára készült. Csinos góth nyomás; a canon előtti fametszetű kép durván kiszinezve. A canon nincs meg nyomtatásban, hanem egykorúan hártýára van írva. A missale elején egy pergament levél áll ezen góth betűs felirással:

RUBRICA BASTIENSIS ECCLESIE:

Ennek daczára a misekönyv már a XV. században valamely magyar egyház használatában volt. Naptára nyomtatásban a magyar szentek közül csak Szent-Erzsébetet tartalmazza. Ezt átírta valaki vörössel, a többi magyar szentek pedig szintén vörössel, egykorúan be vannak illető helyükre írva. (E₅. II. 8.)

XV. század. NICOLAUS DE LYRA. *Postilla super Bibliam.* Hely és év nélkül. (Hain szerint typis Reyserianis). Hain, 10367. (E₅. II. 10—12.)

Három ívrétű kötet, egyforma, csinosan préselt, szép bronzveretekkel és lánczczal ellátott kötésekben.

Az első és a második rész első oldalán ezen bejegyzés: *Iste liber legatus est per dominum magistrum Sebastianum plebanum huius ecclesie | pro usu cuiuslibet apud ecclesiam sancti Jacobi. Anno domini 1509.*

Az első kötet táblájának belsején vörös krétával írva: *Istam partem Lire habet dominus Jeorgius | predicator Sclavorum Anno 1515.*

Mindenik kötet végén, a XVI. század elejéről való írással: *Liber ecclesie sancti Jacobi de Leutzscha.*

XV. század. NIDER, JOHANNES — *Sermones super evangelia et epistolas de tempore et de sanctis.* Hely és év nélkül.

Hozzákötvé: CYRILLUS EPISCOPUS HIEROSOLYMITANUS. Quadrupartitus apollogeticus. (Augustae, Antonius Sorg?), év nélkül. Hain, 5905. (D₅. III. 10.)

Egykorú erős deszkekötésben. A táblába beragasztva Bártfa város XVI. századi fametszetű könyvjelzője. Az első lap szélén ezen XVIII. századi bejegyzés: *Ex libris ecclesiae parochialis regiae ac liberae civitatis Bartphensis.*

XV. század. SERMONES thesauri novi de tempore. 2°. Végül csonka Kb. 1490. (J₅. II. 11.)

Czím lapján: *Liber beati Jacobi apostoli in Lewfta (így) legatus per venerabilem | M(agistrum) Valentinum de Bartpha custodem Scepu-siensem. 1517.*

XV. század. VORAGINE, JACOBUS DE —. Lombardica historia sanctorum.

Hely és év nélkül. 2°. körülbelül 1470. Szép félgót nyomás. Kolofonja:

**Explicit lampartica hy-
storia sanctorum.**

Rubrikálva; elől egy festett kezdőbetűvel (E₅. I. 2.).

Előlapján XV. századi írással: *Iste liber pertinet ad altarem sanctorum | Nicolai et Katherine in Lewtscha.* Utánna más, de közel-korú írással: *In hospitali.* Csinos préselésű kötése löcsei munka.

1500 körül. Tertia pars BIBLIE cum expositione Lyre. Hely és év nélkül. 2°. Egykorú kötésben.

Czím lapján: *Anno nati salvatoris mundi millessimo quingentesimo decimo nono infra | kalendas Septembris in nundinis Bistriciensibus venerabilis pater frater Ambrosius de Telekes | ordinis minorum guardianus almi conventus Sancte Marie fratrum minorum in Bistricia | volumina glossam ordinariam cum eius repertorio continencia huic conventui | aggregavit pro salubri fratrum utilitate quoque charitative administravit. Humilis frater | pauper et modicus frater Johannes Herbipolensis ordinis minorum hanc notam apponebat. | Vir honore dignissimus gratanter accipiet spurius autem et irridet et delebit.*

1500–1510 között. BIBLIAE. — Tertia pars cum postillis Hugonis cardinalis. Hely és év nélkül.

Czím lapján a XVI. század elejéről való ezen bejegyzés: *Ecclesie S. Jacobi in Lewthscha.*

1500–1510 között. BERTRANDI sermones de tempore. Vége hiányzik. Hagenauai nyomtatvány lehet.

Benne a XVI. sz. első feléből való írással: *Georgii Molneri sum.* A XVIII. századból pedig: *Parochiae Leuchoviensis.*

1500—1510 között. OPUS REGALE, in quo continentur infrascripta opuscula: Epistola consolatoria in qua . . . remedia ad repellendum omnes causas tristitiae, de officio . . . etc. Lugduni Stephanus Gueynard, év nélkül. 4-r. Szépen préselt egykorú kötésben. (E₅. IV. 4.)

Czímlapján: *Georgij Mõlner sum.* Alább: *Ecclesiae Leutschoviensis* (a XVIII. századból). Az előszó utáni üres helyen, rubrummal: *Iste liber emptus est per me Matheum plebanum Montis sancti | Georgij pro I. floreno in auro. Anno 1510 | M. W.* (Matheus Walloch). Ez alatt feketével: *Johannes Schtel c. Numis. 1529.*

1503. BUSTIS, BERNARDUS DE —. Mariale. Norimbergae, Antonius Koberger, 1503.

Czímlapján a XVI. sz. elejéről ezen bejegyzés: *Sum Lauerenti Clugel.*

1503. BUSTIS, BERNARDUS DE —. Prima pars sermonum Rosarii. Hagenau, Henricus Gran, 1503. 2°. (J₅. II. 12.)

Második lapjának felső szélén: *Ex testamento domini Mathei Rectoris hospitalis S. S. 1515. mortui | et legatus pro ecclesia sancti Jacobi.*

Végén: *Pro ecclesia Sancti Jacobi Leutschoviensis.*

1503. GREGORIUS, SANCTUS, — PAPA. Moralia. Basileae, Nicolaus Kessler. 1503. 2-r. (H₅. II. 11.)

Második levelén: *Domini Conradi Sperenfogel civis huius rei-publice consultissimi.* Az írás a XVI. sz. elejére vall.

Az alsó lapszálen ugyanazon kézzel írva: *Pro ecclesia sancti Jacobi.*

1503. HORAE Beatae Virginis secundum usum Romanum. Parisiis. Thielmann Kerner, (1503). Brunet (V-e édit.) Tome V. 1618. (C₅. V. 6.)

Hártyára nyomott példány. Utolsó levele hiányzik. Pompás ércmetszetű képei egykorú kéz által művészien ki vannak festve. XVIII. századi kötésben.

1504. FORMULARE Advocatorum et procuratorum Romanae Curiae et Regii Parlamenti (igy). Argentinae, Johannes Knobloch, 1504. Egykorú csinos bőrkötésben. (E₅. V. 5.)

Az 1. sztl levelén, a felső szélen egykorú írással: *Ecclesiae sancti Jacobi in Leutscha.* A csinos, arannyal préselt kötés egykor lánczczal volt ellátva.

1504. GRATIANUS. Decretum. Venetiis, Baptista de Tortis, 1504. (H₅. I. 2.)

Félbőrös deszkakötésben.

Elején: *Hoc Corpus Juris emptus est per me Joannem Henckel archidiaconum et canonicum Waradiensem. Venetiis anno domini 1508. mjj. marcellis m.*

Valószínűleg még több kötet tartozhatott hozzá, mert ha a De Tortis-féle 5 kötetet (mint fentebb láttuk) 5 forintot vette, úgy ez az egy semmi esetre sem lehetett ilyen drága.

1505. HEURES a lusaige de Rome. Paris, Gillet Hardouyn, (1505). Brunet Tome V. 1632. (C₅. V. 7.)

Czímlapja hiányzik. Gyönyörű metszetekkel. XVIII. századi kötésben.

1505. MISSALE OLOMUCENSE. Viennae, Johannes Winterburg, 1505. 2-r. Weale, 110. l. (X₃. IV. 9.)

Csinos, a mi esztergomi misekönyveinkre hasonlító missale, hártýára nyomott canonnal. Naptárában vörössel nyomtatva: *Stá Elisabeth*, feketével: *Stephanus rex*.

1505—1506. JACOBI WIMPHELINGI de integritate libellus. Argentinae, Joannes Knobloch, 1506. 4-r. Hozzákötvé: RABANI de institutione clericorum ad Heistulphum archiepiscopum libri tres. Phorcae, Thomas Antselmi Badensis. 1505. 4-r. Hozzákötvé: Manuale curatorum, praedicandi prebens modum: tam latino quam vulgari sermone practice illuminatum. Hely és év nélkül. 1506. 4-r.

A három egy félig bőrrel borított deszkakötésben. (E₅. V. 2.) Az első műnek címlapján: *Joannis Henckel plebani Lewtschowiensis per venerabilem dominum Joannem Villacum plebanum de... ssy* (olvasatlanul átírva, talán *Olassy?*) | *donatus 1517*.

Ugyanitt XVIII. sz. elejéről való írással: *Parrochiae Leutzschoviensis*.

A második munka címlapján és a harmadik végén: *Joannis Henckel*.

1506. DUNS, JOHANNES — SCOTUS. Scriptum in IV. libros sententiarum. Venetiis, Simon de Luere, 1506. (Csak az I. és III. rész.) (H₅. II. 5.)

Mindkettőnek elején: *Joannis Henckel archidiaconi canonici ac vicarii Waradiensis, 1512*.

1506. HENRICUS DE GORICHEM. Textus sententiarum cum conclusionibus. Venetiis, Simon de Luere, 1506. 2°. (H₅. II. 10.)

Első levelén: *Joannis Henckel vicarii ac archidiaconi Waradiensis. 1512*.

Végén: *Joannis Henckel*.

1510. ARETIO, ANGELVS DE — Lectura super Institutionum libri IV. Lugduni, Nicolaus de Benedictis. 1510. (K₅. I. 2.)

A 2^a lapon a felső szélen: *Hic liber donatus est mihi Joanni Henckel post mortem reverendissimi domini Sigismundi episcopi Waradiensis*.

XVI. sz. első tizede. BERNARDUS SANCTUS. Opus praeclarum complectens sermones. Parisiis, Johannes Parvus. Év nélkül. 2-r. (E₅. II. 1.)

Czím lapján: *Joannis Henckel plebani Leutschoviensis. 1516. Cracoviae fl. 11 in auro.*

A könyv végén: *Joannis Henckel.*

1511. ANTON II, JOHANNES — Commentaria super decretum. Lugduni, Johannes Cleyn, 1511. (K₅. I. 3.)

Ugyanolyan kötésben, mint az 1510-ből való *Aretio, Lectura super Institutionum libri IV.* (K₅. I. 2.) és az 1500-ban nyomtatott *Pontanus, Consilia et allegationes* (K₅. I. 1.), miért is azt hiszem. joggal Henckel János azon könyvei közé sorozhatjuk, a melyeket Thurzó Zsigmond váradi püspöktől kapott.

1512. PRIVILEGIA canonicorum regularium S. Salvatoris ordinis S. Augustini. Romae, 1512. 2°.

Hártyára nyomtatott példány.

1513. BUSTIS BERNARDUS DE — Rosarium sermonum. Hagenau, Henricus Gran, 1513. (I₅. II. 8.)

Czím lapján a XVI. század elejéről való írással: *Sum Laurentii Clugel.*

1513. GEILER, JOHANNES — DE KEISERSBERG. Navicula sive speculum fatorum. Argentorati, Johannes Knoblauch, 1513.

Benne XVIII. századi írással: *Parochiae Leutschoviensis.*

1514. GERSON, JOHANNES — Opera. Argentinae, Johannes Knoblauch, 1514.

Csak a II. III. és IV. rész van meg. Bőrkötések, lánczczal. (H₅. II. 12. és 13.) A pars II. végén: *Joannis Henckel.* A pars III. IV. első levelén: *Joannis Henckel plebani Lewtschoviensis.* A III. kötet végén ugyanez és 1516. évszám.

1520 körül. HEURES. Kolofonja: Le presentes heures longues | font a lufage de Rome toutes | au long fans riens requerir ont esse | nouvellemēt Imprimees a Paris | pour Germain Hardouyn librair- | re . . .

A naptár 1520—1530-ra szól.

Csinos, rézmetszetekkel diszített imakönyv, hártára nyomva. Metszetei s kezdői nem épen művésziesen ki vannak festve. XVII. századi, jezsuita-jelvényes bőrkötésben.

Beke *Index Manuscriptorum*-jában a 332. szám alatt mint kézirat szerepel.